

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2014» атты
IX халықаралық ғылыми конференциясы

IX Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2014»

The IX International Scientific Conference for
students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION-2014»

2014 жыл 11 сәуір
11 апреля 2014 года
April 11, 2014

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2014»
атты IX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
IX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2014»**

**PROCEEDINGS
of the IX International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2014»**

2014 жыл 11 сәуір

Астана

УДК 001(063)
ББК 72
Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2014» атты студенттер мен жас ғалымдардың IX Халықаралық ғылыми конференциясы = IX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2014» = The IX International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2014».
– Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2014. – 5831 стр.
(қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-610-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001(063)
ББК 72

ISBN 978-9965-31-610-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық
университеті, 2014

3. Жантекеев С. К. Психология. Учебное пособие. - Астана: Елорда, 2001.-256с.
4. Титов В.А. Психология и педагогика: Конспект лекций. - М.: ПРИОР, 2003. - 240 с.

ӘОЖ 371.13:174

«ИМИДЖ» ЖӘНЕ «КӘСІБИ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ИМИДЖ» ТҮСІНІКТЕРІНІҢ ӨЗАРА БАЙЛАНЫСЫ

Хамзина К.Б.

hamzina_67@mail.ru

Л.Н.Гумилев ат. ЕҰУ магистранты, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекші – Сламбекова Т.С.

Қоғам талабына сай бәсекелестікте тек қана жоғары білікті маман болу аздық ететіндіктен әр педагог өзінің имиджін қалыптастыру уақыт мұқтажы. Өйткені педагогтардың кәсіби біліктілігінің төмендігі оқушылармен арадағы педагогикалық әдептілік негіздерінің олқылығы, педагогикалық ортадағы қарым-қатынастың сәтсіздігі және т.б жағдайлар бүгінгі мұғалімнің имиджін қалыптастыру қажеттілігін айқындайтын сияқты.

«Имидж» және «кәсіби имидж» сөздері нарықтық қатынастардың элементі ретінде ол барлық салаларға еніп болды. Саясат саласы да осы сөздің әсеріне түсті. Қазіргі кезде ешбір сайлау, ешбір сыртқы немесе ішкі саясат имиджсіз жүргізілмейді. Ендігі, өзекті болып отырған имидждің ұғымына тоқталайық.

Имидждің зерттелу мәселесі барлық ғылымдар жүйесінде қызығушылық тудырып отыр. Қазіргі заманда адам бейнесінің қиындатылған және тереңдетілген құрылымын, оның негізгі ерекшелігін бейнелейтін белгілік алмастырушысы – имидж түсінігі. Өз имиджіне сүйену әрбір мамандыққа қажет. Имидждің құрылымы, мәні, табиғаты және құрылым технологиялары қазіргі кезде толық зерттелмеген өзекті мәселе болып келген.

Имидж түсінігі – психологиялық-педагогикалық санатқа жатады. Имидж - қосымша құндылықтармен қамтамасыз ететін бейне және ұғым. Имидж - объектіні қабылдайтын әлеуметтік маңыздылыққа ие. Адам имиджі - адамның сыртқы және ішкі қасиеттерінің көрінуінен қабылданатын сыртқы бейнесі.

Имидждің өзіндік негізгі көзқарастары бар. Олар функционалды – әр түрлі қызмет істеу түрлерінен таралады.

«Имидж» ұғымымен алғашқылардың бірі болып ең алдымен кәсіппен айналысатын экономистер белсенді түрде жұмыстар атқарған. Американдық экономист Болдуинг XXғ. 60-жылдарында іскерлік айналымға «имидж» ұғымын енгізіп, оның іскерлік жетістікке жетудегі пайдасын дәлелдесе, уақыт өте келе «имиджге» спецификалық феномен ретінде саясаттану ісінде маңызды бағыт ретінде назар аударылған.

Никколо Макиавеллидің «Государь» және Г.Лебонның «Психология социализма» атты еңбектерінде аталған феноменнің ғылыми-қолданбалы негізде практикалық құндылығы мазмұндалғандығы белгілі. Макиавелли мемлекет үшін аталған «бет-перденің» маңызын сенімді түрде көрсетсе, Лебон имидждеу мәнін «тұлғалық әсерлілік» эффектісі арқылы саяси жетістікке жету құралы ретінде қарастырған. Имидждеуді психологиялық негіздеу әлеуметтік және саяси психологияның зерттеу объектісі мен пәніне айналған. Әлеуметтік қабылдау процесінің заңдары және сыртқы образды субъектінің сезінуі туралы білімді игере отырып олар осы проблемаға теориялық-қолданбалы негіздеме жасаған [1,78].

Имидж – ағылшын және француз тілдерінен аударғанда «бейне», «кейіп» деген мағына береді. «Бейне» көзге көрінетін бейне, түр-түрпат қана емес, ол ойдың, әрекеттің, қылықтың да бейнесі. Имидж жеке тұлға немесе әлеуметтік құрылым туралы басқалардың көз алдында әсер тудыру. Имидж – өзін-өзі презентациялау, қоғамда өзін-өзі ұсыну, көрсету

технологиясы. Имидж – адамның сыртқы сипаттамасының жүйесі. Ол – жеке тұлғаның ерекшелігін, ішкі әлемін, мінез-құлқын сипаттайды. Дұрыс қалыптастырылған бейне оның иесіне адамдардың дұрыс қарым-қатынасын қалыптастырады. Имидж – кез-келген адамға (персональды имидж), ұйымға (корпоративті имидж), әлеуметтік позицияға (саясат қайраткері имиджі), мамандыққа (заңгер, мұғалім имиджі), білімге (ҚР Ұлттық университеті түлегінің имиджі), сауда маркасына («Мерседес» - бұл жай машина емес), затқа (бриллиант имиджі), тұтынатын материалдық объектіге (сапа имиджі) қатысты қолданылады.

Имидж түсінігінің анықтамасына келсек, бұл: Имидж (ағылш. image - кескін, келбет, ойдағы бейне, символ үлгі) – саяси консалтингтің аса маңызды категорияларының бірі:

1) айналадағылардың пікірін, көзқарасын туғызу мақсатында субъектінің қалыптастыратын сыртқы бейнесі.

2) субъектіге үгіт-насихат, жарнама, наным, дәстүр арқылы оған белгілі бір көзқарас тудыру мақсатында танылатын әрекеттер жиынтығы [2,61].

Ал, Г.Почепцов бұл жөнінде былай дейді: «Имидж - бұл формасы мен мазмұны сақталған символдық сипаттама. Біз сыртқы символдар арқылы белгілі имидждің мазмұнын қабылдаймыз.

... имидж, ең біріншіден, біз үшін жағымды әсер болып табылады. Яғни, күтілетін реакцияларды қалыптастыру және екі жақты мүдделі болып отырған іс-әрекеттер түрлерін жасау» [3, 388]. Осыдан, имидж міндетті түрде белгілі бір аудиторияға бағытталуы қажет деген шешімге келеміз. Яғни, ол белгілі бағыт алған және жағымды әсер қалыптастыруға көзделген іс-әрекеттер немесе символдар жиынтығы. Имиджді қалыптастыру заңдары бойынша қалыптасқан келбетті бұзудан, бұрыннан қалыптасып келген келбетке сүйене отырып жасау тиімді деп саналады. Бұл қатынаста аудитория қабылдаған келбетке объекті неғұрлым сәйкестендеру болып келеді.

Әдетте, имидж екі жақта қарастырылады: сыртқы келбет немесе бейне және маска. Бірінші жағдайда адамның ішкі мазмұнын көрсететін, соның ішінде, тұлғаның түрлі әрекеттерінде көрініс табатын қасиеттері және әрекетіне әсер ететін индивидтің психикасының ішкі фило және онтогенетикалық жақтары кіреді.

Екінші жағдайда осы сәтте шешуге бағытталған маска немесе бейнесі ретінде қолданылады.

Яғни, имидж бұл сыртқы «мен», оның қоғамдағы «мен» келбеті.

Имиджді қарастырған кезде *кәсіби имидж, педагогикалық имиджелогия* түсініктерінің пайда болғанын көреміз.

Кәсіби имидж - белгілі бір мамандық иелері лайық болатын кәсіптік сапа. Кәсіби имиджге барлық мамандық иелері лайық болады. Мысалы: мұғалім, дәрігер, инженер т.б.. Кәсіби имидждің құрылуы, кәсіби маман бейнесінің жасалатындығына тікелей байланысты болады. Өз имиджін жасайтын педагогтың пайда болуы, имиджелогияның жаңа саласы педагогикалық имиджелогияның құрылуына себеп болады.

Педагог имиджі – тұтас педагогикалық үрдіске қатысушылар мен педагогтың өзара іс-әрекеттестігінен жасалынатын субъектінің рәміздік бейнесі.

Педагогикалық имиджелогия – жүйелі және белгілі бір мақсатқа бағытталған жаңа ғылым саласы. Ол педагог имиджінің негізін құрайтын құрамдас бөліктерін зерттейді. Оларға: педагогтың білімдарлығы мен кәсіби біліктілігі, педагогикалық рефлексия, педагогикалық мақсаттылық, педагогикалық ойлау және суырып салмалық дарын педагогикалық қарым-қатынас және педагогикалық техника.

Педагогикалық имидж – педагогикалық қарым-қатынас жасау, тыңдай алу, сөйлеу алу іскерлігі, іскерлік этикеті туралы білім, субординацияны сақтау.

Педагогикалық имидж – оқушылар мен әріптестерінің, ата-аналардың алдындағы дұрыс таңдалған сөздің тоны, дауыстың ырғағы, ішкі әлемнің сыртқы қимыл-қозғалысқа сәйкестілігі.

Педагогикалық имидж кәсіби құндылықтар мен жеке тұлғалық мәнділік жүйесінің қалыптасуы.

Педагогикалық имидж табиғатын ашу үшін төмендегі мазмұнды-мағыналы ойларға шолу жасап көрелік:

Американдық социолог Эрвин Гофман: «Имидж – ол әсерді басқару өнері» - деп имидждің ерекшелігіне тоқталса, кәсіби имиджмейкерлер лигасының президенті, «Паблик рилейшнз» факультетінің деканы, Мода индустриясы институты, имиджелогия кафедрасының меңгерушісі, философия ғылымдарының докторы, академик, Ресей ғылымына еңбегі сіңген қайраткер В.Шепель: «Біздің жүрегіміз соғып тұрғанда, адамдарға ұнау мүмкіндігін пайдалануымыз қажет» деп имидждің мәніне тоқталған. Блез Паскаль: «Адамдарға әсер етудің екі тәсілі бар, оның бірі «сендіру тәсілі», екіншісі «ұнау тәсілі». Алғашқысына қарағанда соңғысы тиімді» деген екен. Ф.И.Шаляпин: «Талантты адамдардың ішкі өмірінде сарқылмас қордың болуы және кейде олардың сыртқы бейнесінің шынайы табиғатына қарама-қайшылығы таң қаларлық» - деп адамның ішкі жан дүниесі мен оның сыртқы көрінісіне тоқталған. «Женщина и красота» атты журналда Софи Лорен: «Тартымдылық ештеңемен өлшенбейді, оны өзіңізбен бір қала сыртындағы отырысқа, түскілік асқа алып жүруге немесе үйде қалдырып кетуге болмайды. Ол қолайлы ауа-райы сияقت, тартымды адаммен өткізген әрбір минуттың тартымдылықпен толтырылған» деп тартымдылықтың маңызына тоқталса, Лорд Честерфильд «Ұлтына жазған хатында»: Егер, адамдарға ұнағың келсе, олардың сезіміне назар аудар: Көзқарасыңмен жаулап ал, Құлағының құрышын қандыр, Жүрегін жаулап ал» - сынды басқа адамдарға әсер ету тәсілдеріне ерекше мән берген. [1,102].

Байқасақ, осы айтылған пікірлердің барлығы да имидждің ерекшелігін, мән-мағынасын ашқанымен, педагогикалық имидж мазмұнын, мағынасын, құрылымын, элементтерін ашуға да септігін тигізеді.

Ақпараттың басым бөлігін біз көру арқылы аламыз, сондықтан да біздің тартымды бейнеміз өте маңызды. В.А.Шепельдің пікірінше, мұғалімнің алғашқы жетістікке жетуінде оның сырт бейнесі маңызды орында. Сыртқы имиджді құраушыларға: мимика, дауыс күші мен тембрі, киімі, қимылы, сөйлеу мәнері, іскерлік стилі жатады. Басқаларға әсер етудің 92% сіздің сырт көзге қалай көрінетінігізге байланысты. Мұғалімнің сыртқы келбетінің тартымдылығы, стильділігі сөз жоқ, сабақта жақсы көңіл-күйдің болуына, өзара түсінушілікке, педагогикалық қарым-қатынасты жеңілдетуге әсер етеді.

Имидж тұлғалық коммуникативтік, әрекеттік және сыртқы мінез-құлықтық құрамалардан тұратындықтан, мұғалімнің ішкі әлеуеті, рухани әлеуеті, балаға, өз ісіне деген сүйіспеншілігі, мейірімділігі мен қарым-қатынасын құра білуі, педагогикалық нышанының, іскерлігінің, қабілетінің, құзіреттілігінің көрінуі, баланың осы кәсіби қасиеттерді сезінуі, қабылдауы да имиджді құраушы элементтердің бірі. Оқушылар мұғалімнің жеке тұлғасына қызықпаса білім алуға деген қызығушылығы да болмайды деген байламға келуге болады. Себебі, баланың уақытының көп мөлшері оларға білім ғана беріп қоймай, сонымен қатар оларды тәрбиелейтін және жеке тұлға ретінде қалыптастыратын мектепте өтеді. Әлеуметтік және балалық шақтан алған әсерлері мен тәжірибелері үлкен өмірге өтуіне әсер етеді. Мұғалімнің жеке басы оқушының жеке тұлға болып қалыптасуына көмектеседі.

Сондай-ақ, кәсіби қасиеттерді тұлғалық-адами қасиеттерден ажырату өте қиын болғанымен мұғалімді кәсіби жетістікке әкелетін, педагогтың имиджін қалыптастырушы басты сыртқы көрінетін, ішкі сапа-қасиеттердің алатын орны ерекше.

Сонымен, педагогикалық ортаның, мекеменің имиджі педагогтың [4,56] жеке тұлғалық имиджіне байланысты, бұған керісінше педагогтың имиджі де мекеме имиджін қалыптастыруға әсер етеді. Мысалы, педагогтың кәсіби кредосы, қасиеттері, сапалы білім беруі – білім ордасының имиджін қалыптастырады. Алайда адамның ішкі әлемінің жұтаңдығын, кәсіби дәрежеде төмендігін, қызығушылықтары мен құндылықтарының таяздығын ешқандай сыртқы әдемілік алмастыра алмайды. Егер, сіздің сыртқы келбетіңіз ішкі әлеміңізге сәйкес келмесе, онда сіз жетістікке жете алмаймыз. Имидж – кез келген жұмыста жетістікке жетудің негізгі шарты. Олай болса, біздің ойымызша, педагогикалық имидж – мұғалімнің тартымдылығы, оқушыларға, әріптестеріне, ата-аналарға ұтымды әсері,

оның ішкі әлемі мен сыртқы тұр-тұрпатының үйлесімділігі. Имидж мұғалімнің кәсіби бейнесі.

Қолданылған әдебиет

1. Шепель В.М. Имиджелогия Как нравиться людям. – М.: Народное образование, 2002. - 478 б.
2. Саяси түсіндірме сөздік. - Алматы, 2007. –616 б.
3. Г.Почепцов. Имиджелогия. – 5-е изд. – Рефлбук.Ваклер- 2006 - 516 б.
4. Кузьмина Н.В. Формирование педагогических способностей. – Л.,1961. –98.

УДК 376.56

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ ИЗ НЕБЛАГОПОЛУЧНЫХ СЕМЕЙ: МАТЕРИАЛЫ ОПЫТНО-ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ РАБОТЫ

Ханова Р.Х.

ralli0505@gmail.com

магистрант 2 курса Башкирского государственного педагогического университета
им. М. Акмуллы, Уфа
Научный руководитель - Г. Гайсина

Психолого-педагогическое сопровождение признается актуальным направлением помощи и поддержки учащихся в учебно-воспитательном процессе. Как основа профессиональной деятельности школьных педагогов и психологов оно ориентировано на создание условий (педагогических, психологических, социальных) для более успешного обучения и развития ребенка в ситуациях школьного взаимодействия. Их задачей является разработка и внедрение в школьную практику таких условий и ситуаций, которые обеспечивали бы каждому ученику возможности решения своих актуальных потребностей – образовательных, возрастных, индивидуально-личностных. И задачи эти – общие для всех взрослых, включенных в учебно-воспитательный процесс. Этот момент хотелось бы отметить особо. Наличие общей профессиональной цели, центрированной на ребенке, процессе его обучения и развития, делает всех взрослых равноправными и равно ответственными, задает им общее поле для сотрудничества, заставляет искать различные формы обмена знаниями, представлениями. Как справедливо отмечает А.А.Балабайко, педагог и психолог в рамках работы, построенной на идее сопровождения, становятся очень нужными друг другу, так как их связывает и единое отношение к ребенку, и общая профессиональная цель, достичь которую легче, объединив свои усилия и ресурсы [1, с. 62].

Таким образом, создание психолого-педагогических условий, обеспечивающих развитие каждого ребенка от момента поступления в школу и до ее окончания, является одой из основных задач психолого-педагогической службы образовательного учреждения.

Повышение уровня самооценки учащихся, учебной мотивации, уменьшение тревожности, агрессивности, страха, улучшение детско-родительских отношений и взаимоотношений учащихся со сверстниками составляет психолого-педагогическое сопровождение младших школьников. Помимо этого наличие неуспевающих школьников, за которыми нет надлежащего семейного присмотра и заботы, обуславливает необходимость осуществления более кропотливой деятельности не только с учащимися, но и с неблагополучными родителями. С целью выявления условий наиболее эффективного психолого-педагогического сопровождения учащихся начальных классов из